

ECM Records –
Hangvető

ECM 2535/36

Franz Schubert: Szonáták és Impromptuk

Schiff András – fortepiano

Schiff András azon zongoraművészek közé tartozik, akik rendkívüli fontosságot tulajdonítanak a hangszer-választásnak. Mintha nem elsősorban eszköznek tekintené a hangszeret, hanem nyersanyagának, ami meghatározó azvadott zeneművet illetően, éppen ezért választásai műsorfüggőek. A hallgató ritkán foglalkozik ilyesmivel, hiszen ő már a végeredményt kapja, s az élmény-sorozatokból hajlamos azt a következtetést levonni, hogy voltaképp mindegy, milyen hangszeren játszik Schiff: ugyanis zeneiségével és érzékeny billentéskultúrájával mindenkor meggyőző. Ezúttal sem a fortepiano-hangzás-élmény dominál, hanem Schiff Schubert-ismerete kamatozik a korhű hangszeren. Az egyik korongon a Négy impromptu (D.899) sorozatát követően a c-moll szonáta (D.958) hallható, a másikon a Három zongoradarab (D.946) után az A-dúr szonáta (D.959) kapott helyet. A felvétel készítőit dicséri, hogy természetes akusztikai közegben rögzítették az előadást, mely olyan koncertélmény erejével hat, mint amikor a hallgató ideális helyen ül. Mondhatni, az elviselhetőség határát súrolja az élmény – már-már fáj a szépség, amely hangulatok sokaságával közvetít egyfajta életérzést. Olyasmiket hallunk, amik leginkább az előadó értő kottaolvasásának többletinformációi. Megélhetjük Schubert zenei világának homogenitását, amennyiben egyre-másra visszaköszönnek a dalokból ismerős fordulatok. A dalok királya ugyanazt a nyelvet beszéli (és ennek szókincsét használja) zongoraműveiben is – ám ez korántsem magánmitológiai zártságú; Schiff egyetemes zeneirodalom-ismeretének köszönhetően az egyes fordulatokból gyakran kihalljuk Beethovent, sőt, alkalmilag feltűnik kifejezetten schumannos gesztus is. Schiff keze alatt mindentudóan alkalmazkodik Franz Brodmann 1820 körül készített bécsi hangszerre – kifejezési készlete elképesztően gazdag. Lehetőségei a jól artikulált, az adott faktúra jellegzetességét érvényre juttató, átgondolt interpretációnak köszönhetően mérhetőek fel. Legalábbis a sokadik meghallgatásra – mert a komplex élményt szokni kell, először elkápráztat a mélységeket-magasságokat bejáró, ily módon a műveket sokdimenziósan közvetítő interpretáció. Kihagyhatatlan!

Fittler Katalin

Genuin

GEN 19640

Transforming Traditions

Győri Noémi – fuvola,
Koltai Katalin – gitár

Négy átirat, melyeket közösen jegyez a két előadó, valamint egy eredeti kompozíció, valamennyi a klasszika korából. Az átiratok „zöld utat” kaptak a Doblinger Kiadó jóvoltából, a felvétel tehát egyszersmind kedvcsináló, követendő példa – s remélhetőleg követőkre is talál! A ritka kamaratársulások gyakori problémája a játszani való hiánya, e tekintetben minden repertoár-bővítő kísérlet öröndetes – kiváltképp akkor, ha önmagukban népszerű hangszeres társulásáról van szó. Az összeszokott duó felelősséggel közelít a művekhez (Haydn két, Beethoven egy zongoraszonátájához, valamint Mozart töredékként fennmaradt, August Eberhard Müller által befejezett d-moll fantáziájához). A dicséretes repertoár-bővítő szándék mellett azonban nem tűnik túl szerencsésnek a választás a Beethoven-szonátát illetően (Lebewohl, Op. 81a). Hallgatásakor eszembe jutott a néhány éve elhunyt sok hangszeren játszó, előadóművészként is kitűnő vietnami zenetudós, Trần Văn Khê felejthetetlen példája, amikor egymás után elénekelt a Marseillaise-t zengő baritonhangon, majd feszített magas (fej-)hangon, annak szemléltetésére, hogy a távol-keletiek számára ugyanazt a hatást éri el az utóbbi előadás, mint az európai közönségnek az előbbi. Európaiként hallgatva, a fuvola-gitár hangzástere kevésbé atmoszférateremtő, mint a zongoré – ily módon tehát a nagylélegzetű Beethoven-szonáta mintegy csak az eredeti kivonatának (afféle olvasmány-naplós beszámoló) hat (e Beethoven-mű fogadtatásában kétségkívül szerepet játszik komponálásának személyes indítéka). Nem kell sem fuvolistának, sem gitárjátékosnak lenni, hogy érezzük, mennyivel otthonosabb a Giuliani-duók zenei anyaga e két hangszeren. Itt gyönyörködhetünk a szólista-rangú és kamaramuzsikus-érzékenységgel két előadó művészi teljesítményében. Sajátos játéköröm hatja át az interpretációt, amely hasonlóképp kidolgozott, mint az átiratoké. Győri Noémi és Koltai Katalin korábban ritkaság-értékű felvétellel hívta fel a figyelmet egy szinte elfeledett szerzőre, Antonio Navára. Most vállalkozó-kedvüket más területen kamatoztatták. Dicséretes a többirányú kezdeményező-készségük, mely egyszersmind a zeneirodalom kimeríthetetlen gazdagságára hívja fel a figyelmet.

Fittler Katalin

Erato/Warner –
Magneoton

0190295634216

Gautier Capuçon – Schumann

Gautier Capuçon – cselló, Martha Argerich – zongora,
Renaud Capuçon – hegedű, Európai Kamarazenekar,
Bernard Haitink

Kivételes élményben lehet része annak, aki ezt a lemezt meghallgatja. Őt olyan Schumann-mű szólal meg, amelyben a cselló is szerepet kap, a darabokat kiváló előadók tolmácsolják. Schumann Csellóversenyének első változata 1850-ben készült, a kéziratot a Koncertdarab csellóra, zenekari kísérettel felirat olvasható. Négy évvel később kisebb javításokkal nyerte el végső formáját a darab, Schumann akkor már nagyon szenvedett mentális betegségétől. Az op. 73-as (eredetileg kürtre és zongorára írt) Fantasiestücke és az Adagio és allegro 1849-ben íródott, a – Schumann szavaival élve – gyümölcsöző, termékeny évben, a műveken vidámság érződik. Szintén gondtalanságot áraszt az Öt darab népi stílusban című, a zongorás trióra készült Op. 88-as Fantasiestückével Schumann újra visszatért a kis formához. Az Európa Kamarazenekar egészen kitűnő, Bernard Haitink úgy fogja meg a zenekari anyagot, hogy minden frázis, minden karakter, lélegzetvétel, dinamikai megoldás csodálatra készíti a hallgatót. Gautier Capuçon játéka szép, bár a rácsúzások a korábbi előadói gyakorlatot mutatják. Hangszere hangjának mély tartománya különösen gazdag, telt. Technikailag tökéletesen kivitelezett a mű, a lassú tételt ez esetben kevésbé érezzük megindítóknak. A többi darabban Martha Argerich a csellista partnere. Az Adagio és allegro költői lassú szakasza leírhatatlanul szép, ahogy az Op. 201-es darab második tétele is, a gyors rész féktelen, hihetetlenül jó, minden idők egyik legjobb előadását öröközték meg. De ugyanilyen merészség hatja át az Öt darabot és a korábban készült Fantasiestückét. A záró műben csatlakozik a zongoristához és a csellistához Renaud Capuçon. A négytétéles Fantasiestücke sziporkázik, pezseg, a Duett feliratú tétel itt is költői – a két vonós párbeszéde csodálatos, Argerich éppen csak színezi a zenei anyagot. Az élő felvételekből összeállított lemez minden pillanata fantasztikus, az atmoszférateremtő képesség bámulatos. Az a mód, ahogy viszik az előadók előre a darabot, vagy éppen a zenei anyag kezelése, a művészek közös gondolkodása rendkívüli. Elképesztő energiák szabadulnak fel, és érik el a hallgatót.

Lehotka Ildikó

Erato/Warner –
Magneoton

019029552541

Dvořák, Csajkovszkij: Triók

Renaud Capuçon – hegedű, Lahav Shani – zongora,
Kian Soltani – cselló

A műfaj legnemesebb darabjai közé tartozó művek bár egy év különbséggel születtek, szinte alig találunk hasonlóságokat stílusjegyekben, karakterekben. Míg Dvořák ragaszkodik a négytétéles formához, addig Csajkovszkij megelégszik két (monumentális) tétellel. Csajkovszkij egyetlen zongorás triója barátja, Nyikolaj Rubinsztin halálának első évfordulóján szólalt meg először, a darab alcíme mindent kifejez: Egy nagy művész emlékének. A mű első tétele kitarulkozó, heves érzelmekkel teli, amelyet egy 12 variációból álló sorozat követ. Dvořák darabjának érdekessége, hogy a két középső tétel nem a hagyományos sorrendben követi egymást, és ebben a műben is szerepel népzene-szerű zenei anyag. A három művész jól érzékelteti a hangulati elemeket mindkét darabban, a Dvořák-trió előadását kompaktabbnak érezhetjük. A két vonós, Renaud Capuçon és Kian Soltani játéka egymásra figyelő, számos olyan megoldást hallunk, amelyben az érzelmek azonos fokú megfogalmazásban szólalnak meg. Lahav Shani zongorajátéka nem minden esetben követi a két vonós elképzelését: a 12 variációból álló Csajkovszkij-tételben a zongora témabemutatása kissé fantáziátlan. Az időkezelés is megkérdőjelezhető helyenként, nem lélegzik a zenei anyag. Ettől, és a pillanat hevében becsúszó pontatlanságoktól eltekintve izgalmas – játékos, briliáns, de átgondolt előadást kapunk. Az élő felvétel az 2018-as Aix Easter Festivalon készült, Aix-en Provence-ban.

Lehotka Ildikó

Jelmagyarázat

5 pont = kiemelkedő művészi értékű produkció

4 pont = kiváló produkció, apró hiányosságokkal

3 pont = jó produkció, bírálható elemekkel

2 pont = vegyes megítélésű produkció, sok hibával

1 pont = gyenge, csalódást keltő produkció

Az archív felvételeket és újrakiadásokat pontozással nem értékeljük.

Deutsche
Grammophon –
Universal

4836574

The New York Concert

Evgeny Kissin,
Emerson Vonósnégyes

Kissin ritkán játszik kamarazenét. Tavaly európai, chicagói és bostoni koncertek után New Yorkban, a Carnegie Hallban zárták körútjukat az Emerson Vonósnégyessel, ahol a Deutsche Grammophon rögzítette az előadást. Megvan a maga eredetisége az ilyen egy az egyben történő rögzítésnek. Kissinnél a stúdió amúgy sem nagyon opció, hiszen a közönség előtti zenélésben tud igazán feloldódni. Mozart és Fauré *I. zongoranégyese*, majd Dvořák *II. zongoraötöse* volt a program. Az Emerson Quartett ma is maximálisan megbízható, technikailag kimagasló együttes, az átlagon felüli fegyelmezettségen belül zenei gondolatok érzékeltetésében felette bőkezű. Az előadásokat Kissin személyisége határozza meg. Játéka a Mozart-darabban végig nagyon tiszta, fürgé és erős dinamikájú, nem túl súlyos. Fauré és Dvořák művében hasonló a dinamika, ami relatíve kevesebb erőt és több introspekciót jelent. Ami a leglenyűgözőbb, az Kissin játékának folyamatos megfelelése különböző összefüggéseknek, kapcsolódásoknak, megfeleléseknek. Kissinnek mintha természetes volna az, hogy a zenei szövet megannyi relációjára egyidejűleg figyelni tud, a kvartett határozottan, egyszersmind érzékenyen követi ebben. A három szerző megragadása stílusban elég egységes, egymáshoz közeli, a megközelítést a zene egyedi és nem a korszak általános szemlélete adja. A Fauré-mű első tétele kitartóan elég lassú, a III. tétel érzékenyen visszafogott. Az orosz idióma Kissin játékában dominánsan, de mindig adekvátan van jelen. Kár, hogy nem halljuk a párdarabokat, de ilyen nagy muzsikustól nem lehet mást várni, csak amit adni kívánnak. A kétségkívül spontán előadások háttérben határozott, kialakult elképzelés áll, melyben azonban szabadon járhat-kezelhet a pillanat spontán varázsa. Épp ez az érdekes: se nem egyetlen elképzelés hajszolása, se nem egészen kötetlen pillanatnyi megérzések sora. Valahogy mindkettő kvalitásai benne vannak ezekben az előadásokban. Nem hiányzik a specifikum („mozartos”, „franciás”, „cseh”) kiemelése sem, hiszen a zenetörténetet tekintve időtlen megközelítés éppen attól gazdagabb sokszor, miként itt is, hogy nem él korlátozásokkal. A ráadás Sosztakovics *g-moll zongoraötöse*nek Scherzója igen viharos előadásban.

Zay Balázs

Erato/Warner –
Magneoton

019029550573

Beethoven: Karfantázia, Hármasszereny

Énekes szólisták, Bertrand Chamayou, David Kadouch –
zongora, Alexandra Conunova – hegedű, Natalie Clein –
cselló; Accentus, Insula Orchestra, Laurence Equilbey

Laurence Equilbey Gluck- és Mozart-lemezei után ez felette nagy meglepetés. A korhű hangszerek használatát érdekesnek és olykor lenyűgözőnek, de egészében véve kevésbé revelatívnak találom. Ám itt most minden jól áll össze. Két olyan darab, melyet mostohán kezelnek, pedig igazi Beethoven-remekművek. Mivel mindkettőnek megvan a maga sajátos bája, egyszerűsége, ami nem negatívum, mint dórén tekintik némelyek, hanem kifejezett kvalitás, a historikus hangzás valahogy jól illik hozzájuk. S ami fontosabb: Equilbey nyugodt tempói, precíz hangsúlyozásra és plasztikus frazeálásra törekvése szépen kibontja a művek megannyi szépségét. Mindehhez az is hozzátartozik persze, hogy mérsékelt historizmusról van szó, ami jobbára csak a tuttknál ad valamelyest szimplább eredményt. A szólisták nem „igazi” historikusok, hanem a korhű előadás mezzsgyéjére kirándulók. Az ilyen összeadás sokszor jár jó eredménnyel. Bertrand Chamayou a *Karfantáziában* a kontextusba illően inkább tempós és hajlik a kissé alternatív hangsúlyozásra – azaz némiképp variál, de nem töri meg ezzel a darab egyszerűségének hangulatát. A *IX. szimfóniát* anticipáló zárás kifejezetten kamarás jellegű. A *Hármasszereny* szólistái – itt David Kadouch a pianista – a széles tempók mellett kényelmesen és nagyon szépen ki tudják játszani szólamaik sok értékes vonását. Valahogy mindenki elkapja a zene nyugodt, egyszersmind beszédes folyását. Beethoven *Hármasszerenye* tipikusan olyan – határozottan nem drámai, bár drámai fuvallatokat nyomokban tartalmazó – kompozíció, amelyhez nem kell erőltetett módon hozzátenni, hanem inkább engedni kell csak úgy magában érvényesülni. A sietség, a dramatizálás inkább elvesz ebből a darabból, míg a nyugodt involváltsággal való megközelítés kibontakoztat. Natalie Clein igen kiváló csellista, aki érzésem szerint differenciált és színekben gazdag játékaival a többieket is inspirálja. Alexandra Conunova ígéretes hegedűs. A lemeznek sikerül megragadnia annak az átmeneti kornak a sajátos hangulatát, amikor már szárnyait bontogatja a romantika, de még megvan a klasszika keretrendszere.

Zay Balázs

PANNON PHILHARMONIC PANNON FILHARMONIKUSOK

2019. OKTÓBER 18.

Virtus & Extázis

Haydn/Lalo/Szkrjabin
Mayu Kishima – hegedű
Vezényel: Gilbert Varga

2019. NOVEMBER 29.

Vándorutak

Franck/Mahler/Brahms
Ludwig Mittelhammer – bariton
Vezényel: Gilbert Varga

2020. JANUÁR 31.

Négy az egyben

Sibelius/Schumann/Brahms
Zempléni Szabolcs és a Pannon
Filharmonikusok művészeiből
álló kürtkvartett
Vezényel: Bogányi Tibor

További információ: www.pfz.hu

ARANYFEDEZET

2019 | 2020

2020. MÁRCIUS 6.

Univerzum

Boulanger/Sibelius/Holst
Kelemen Barnabás – hegedű
Vezényel: Bogányi Tibor

2020. MÁJUS 15.

Varázslatos mesék

Mozart/Ravel/Stravinsky
Frankl Péter – zongora
Vezényel: Gilbert Varga

ÖT ÉRTÉKES
PÉNTEK ESTE
A MŰPÁBAN

ZenePlusz koncertek - nem csak budapestieknek!

A ZENEIRODALOM NAGY KLASSZIKUSAI EGY KIS PLUSZAL FŰSZEREZVE

A Budafoki Dohnányi Zenekar és a Műpa közös koncertsorozata

2019. november 3., vasárnap 19:30

VERDI: Requiem

Miksch Adrienn, Schöck Atala, László Boldizsár, Cser Krisztián
Budapesti Akadémiai Kórustársaság
Vezényel: Hollerung Gábor

2019. december 14., szombat 19:30

GYÖNGYÖSI LEVENTE:

Sinfonia concertante négy ütőjátékosra és zenekarra

CSAJKOVSKIJ:

Diótörő – The Swinging Nutcracker

Sárik Péter Trió | Talamba Ütőegyüttes
Vezényel: Hollerung Gábor

2020. február 1., szombat 19:30

BERLIOZ: Fantasztikus szimfónia

MENDELSSOHN: Die erste Walpurgisnacht

Budapesti Akadémiai Kórustársaság
Közép-Európa Táncszínház
(koreográfus-rendező: Feledí János)
Vezényel: Hollerung Gábor

2020. március 28., szombat 19:30

MOZART: Don Giovanni
szcenikus előadás

rendező: Tarnóczy Jakab
Vezényel: Guido Mancusi

bdz.jegy.hu

A műsorváltoztatás jogát fenntartjuk.

Warner Classics –
Magneoton

0190295510459

Brahms, Ligeti: Hegedűversenyek

Augustin Hadelich, Norvég Rádiózenekar,
Miguel Harth-Bedoya

A német származású, de olaszországi születésű hegedűművész, Augustin Hadelich nem ok nélkül vált napjaink egyik legkeresettebb szólistájává: kifogástalan technikai tudása és remek zenei érzéke izgalmas egyéniséggel és makulátlan ízléssel párosul, mely ideális elegyét nyújtja a XXI. századi gondolkodó és (újra)alkotó hangszeres muzikusnak, más szóval: korunk szólistájának. Hadelich pedig nagyon is a ma embere a szó minden értelmében: egyszerre nyilvánul meg Mendelssohn vagy Sibelius koncertjeinek avatott szólistájaként, s marad nyitott, kíváncsi az újdonságra, hiszen Thomas Adés vagy Ligeti György versenyművei is részét képezik a repertoárjának. A Warner Classics gondozásában most megjelent lemezén minden ifjú erényét felvillantja: Brahms darabja kalandos, az érzelmekkel bátran játszó, mégsem dagályosan túlradó megszólalást nyer a keze alatt; a szólószólam legfontosabb jellemzője a világos és szabatos megfogalmazás, mely virtuóz és fényesen kimunkált, de sosem hat mesterkéltnek – és nem melleleg igen művés saját kadenciát játszik. Ligeti Hegedűversenye, ez a par excellence posztmodern concerto, egészen eltérő követelményeket támaszt a szólistával és a zenekarral szemben egyaránt. Hadelich jól érzékelhető lelkesedése könnyen átragad a hallgatóra: a hegedűs az első hangnál szinte torkon ragadja a darabot és nem ereszti. Hiába a mikrotonalitással, poliritmikával, egzotikus hangszerapparátussal (okarina, lótuszfuvala stb.) és hajmeresztő elhangolásokkal nehezített pálya, a főszereplő hegedűszólam megingathatatlan határozottsággal, imponáló magabiztossággal vonul végig a darabon. A perui Miguel Harth-Bedoya vezette Norvég Rádió Zenekara elsősorban a Brahms-koncertben bizonyul hálátlan kísérőnek. Hűvös, szentelen a zenekar, a nagyobb, szélesebb dallamívek kedvetlenül rajzolódnak ki, a játékok darabos, fád, az akusztika száraz és levegőtlen, így nem igazán képes a mű dimenzióinak megfelelő, ihlető atmoszférát teremteni. Aligha ez az ő világuk, mert a karcos Ligeti-darabnál már egy egészen lelkes és professzionális együttest hallani, amely méltó és figyelmes partnere lesz egy példásan felkészült szólistának.

Balázs Miklós

Deutsche
Grammophon –
Universal

483 7046

Robert Schumann – Christian Jost: Dichterliebe

Stella Doufexis, Peter Lodahl, Horenstein Ensemble,
Daniel Heide, Christian Jost

Mezzoszoprá éneklő Schumann két zongorakíséretes dalciklusát (*Dichterliebe*, *Liederkreis Op. 39*), majd – csaknem a két dalciklussal megegyező terjedelemben hallható a *Dichterliebe* a német zeneszerző-karmester átgondolásában. Az operakomponistaként is termékeny Jost eredetileg a feleségének, Stella Doufexisnek szánta a művet, aki azonban nem sokkal (a felvételen hallható) utolsó felvételét követően elhunyt. Érzelmű okokkal is indokolható, hogy ezután a kamaragyűtteshez (vonós-négyes, fuvola, klarinét, hárfa, vibrafon, marimba, zongora, cselleszta) tenor énekest társított, ám a mű ismeretében mindenképp hatásosabbnak tűnik ez a választás. Jost – kisebb módosításokkal – az énekszólamot őrzi meg, a ciklust két részre tagoló nagyformában, két végigkomponált hangszeres anyag környezetéből szigetekként kiemelve a dalokat. Peter Lodahl dicséretesen érthető szövegmondása a néhol deklamáló előadással néha a melodráma személyességét idézi. A kíséret funkciójában és hatásában eltér Schumann zongorájától. Míg ott a homogén hangzás sokértelműségét csodálhatjuk, itt – részben a kevésbé differenciált dinamikából adódóan – inkább illusztratív, mint elmélyítő. Mondhatni, egy idő után a hallgató „hozzászokik” még a választékosan kikevert hangszínekhez is. A Schumann-ciklus ismerője talán örülhet azoknak az áttűnő változásoknak, amelyeknek előimitálva mintegy beharangozzák a következő dalt. Ez az egyházi népénekek kíséretére is emlékeztető gyakorlat azonban csökkenti a hatást, csakúgy, mint az erőteljesen lecsupaszított ritmikus ostinato-fordulatok. Megindítóak a környezettel kontrasztáló, kis apparátusú, karakteres hangszínű kísérettel ellátott dalok. Feltűnően sok a (többségükben emelkedő) szekvenciák sorozata, amellyel talán valamiféle egyértelműsítés lehett a szerző szándéka. Stílusában több történeti kapcsolódást fedezhetünk fel, de azok inkább a szerző szakmai felkészültségéről tanúskodnak; nem igazán organikusak, belső zenei folyamatokkal nehezen magyarázhatók. Jost a dirigense is műve felvételének, így a hallgatnivalót a szerzői szándék autentikus kifejezésként értékelhetjük.

Fittler Katalin

LSO – Mevex

LSO 0809

Berlioz: Faust elkárhozása

Karen Cargill, Bryan Hymel,
Christopher Purves, Bretz Gábor,
Londoni Szimfonikus Zenekar, Sir Simon Rattle

Hector Berlioz Faust elkárhozása (op. 24 – 1845-46) című drámai legendájának kétségkívül legnépszerűbb részlete a Marche Hongroise. Az első rész harmadik jelenetét már a teljes mű bemutatója előtt megismerhette a pesti közönség, mely 1846. február 6-án hangzott el a zeneszerző vezényletével. A siker elsöprő volt: „[...] a terem leírhatatlan lármával forrongani kezdett. És abban a pillanatban, amikor a zenekar nekiszabadult az őrjöngő tusának, és nekiengedte oly soká visszafojtott fortissimóját, kiáltozás, hallatlan dobogás rázkódtatta meg a termet. E forrongó lelkek egybeolvadó szenvedélye olyan kitörésben robbant ki, hogy megrémültem, és borzongani kezdtem. [...] Jól jártam, hogy a hangverseny végére tettem a Rákóczi-indulót (a darabnak ez a magyar nyelvű címe), mert elsikkadt volna mindaz, amit utána játszanak.” – írta a komponista Emlék-irataiban. Nem játsszák túl gyakran e művet, pedig talán ez Berlioz magnum opusa: úgy tartják, hogy egész addigi munkássága előtanulmányként szolgált a darab hatalmas zenei táblóihoz. Csak egy példa: eltéveszthetetlen a Fantasztikus szimfónia Boszorkányszombat tétele és a Faust harmadik részének szeniális menüettje, a Lidérc-tánc közötti rokonság. Sir Simon Rattle is sokra tartja a francia mester alkotását, hiszen ezzel debütált a London Symphony Orchestra zeneigazgatójaként 2017 szeptemberében, a londoni Barbican Centre-ben. A művet két koncerten is előadták, az itt készült felvételekből állt össze a lemez. A kompozíció minden ütemében megcsodálhatjuk, hogy Rattle mennyire kidolgozza a részleteket: a számos tánc-tétel például megannyi lehetőség a karmester számára a színek és karakterek kikeverésére, amit maximálisan ki is aknáz. Kiválóak az énekesek is: Bryan Hymel (Faust), Karen Cargill (Margit), és Christopher Purves (Mefisztó) láttató erővel jelenítik meg a Goethe-tragédia szereplőit. Nagy öröm, hogy a szólisták között Bretz Gábor nevét is olvashatjuk: Brander dalát énekli virtuózan, remek francia kiejtéssel, és érzékenyen megsejítette, hogy karaktere voltaképpen karikatúra, Berlioz szarkazmusának ragyogó megnyilvánulása.

Kovács Ilona

FON
TRADE MUSIC

Egy valódi hangszerbolt

Kiemelkedően széles választékkal várjuk vásárlóinkat!

fontrademusic.hu

1081 Budapest, Kiss József utca 14.
+36 1 210 2790, +36 30 488 6622

Nyitvatartás: h-p 9⁰⁰ -17³⁰

Adams Alexander Alphasax A&S Bach
Bags Berg Larsen BG Blackburn
Buffet Crampon B&S Cannonball Cherub
Conn-Selmer Courtois D'Addario Denis
Wick Dotzauer Edwards Francois Louis
Gard Gator Getzen Hammig Hohner
Holton Hoyer Jody Jazz Jupiter Keilwerth
King König & Meyer Kromat Leblanc
Lorée Ludwig Majestic Manhasset Marca
Marigaux Melton Muramatsu Musser
Neotech P. Mauriat Pearl Powell Rigotti
Sankyo Schagerl Schilke Schneider
Schreiber Seiko Selmer Silverstein Steuer
Straubinger Studio 49 Theo Wanne
Trevor J. James Vandoren Wilde+Spieth
Wittner Yamaha Yanagisawa Zoom

Erato/Warner –
Magneoton

0190295518196

Ombra mai fu – Francesco Cavalli operaáriái Philippe Jaroussky – ének, Artaserse

„Cavalli érzéki operáit korlátozott számú hangszer kíséri, mégis: e zene 350 év elteltével is rendkívüli benyomást tesz az emberi lélekre” – zárja terjedelmes esszéjét a luxus kivitelű albumban Jean-François Lattarico. Merthogy a velencei városi iratokban fennmaradt szerződések tanúsága a szerény „két hegedű + basso continuo” felállásról nemcsak gazdasági, hanem esztétikai okokra is visszavezethető. Cavalli követte példaképe, Monteverdi hitvallását, miszerint a zene a szöveg szolgálója, és nem nyomhatja el felduzzasztott hangzásával a szavakat. (A transzparencia igényének tett eleget a felvétel szólistáját kísérő formáció, az Artaserse is, miközben 13 hangszeresük a legváltozatosabb színeket varázsolja elénk.) Ám mind e gazdasági s esztétikai szempontok ama történelmi tényből következtek, hogy Velencében a népoperát találták föl – alig négy évtizeddel az operaműfaj firenzei megszületése után. „Operája számára Velence a zenés színház hagyományából szintézist hozott létre, amely a különböző műfajokat – pásztorjátékot, tragédiát, komédiát, eposzt – hatásosan keverte. És mivel Velence kereskedőváros volt, az opera is gyorsan gazdasági ágazattá vált, amelyből mindenekelőtt a nép profitált. Ennek igényeihez kellett alkalmazkodniuk a zeneszerzőknek és főleg a szövegíróknak.” (Lattarico) Akit megijesztene, hogy Philippe Jaroussky – nem minden fekvésben rokonszenves – hangját kell vagy egy órán át hallgatnia, azt megnyugtathatom: a kontratenor sztár intelligensen válogatott Cavalli operáiból. A zene mindvégig élvezetes, még ha nem mindig mély is (mint Monteverdiné!). A firenzei (és mantovai) recitar cantando itt már inkább cantar recitandóvá válik, vagyis a deklamáló részek is ariózusak, mint pl. Endimione jelenetében (Calisto). És újból és újból elbódítanak a basso ostinato fölötti lamentók, amelyek hatásáról már Monteverdi sem mondott le, s amelyek szépsége alól Purcell, de még Händel sem vonhatta ki magát. Amit pedig Jaroussky mint Nerillo – a városi erkölcsöket fölhánytorgató, gunyoros apród – művel a hangjával, az az énekesi alakítás magasiskolája (Ormino). Ehhez a színvonalhoz méltó Baráth Emőke (szoprán) és Marie-Nicole Lemieux (alt) közreműködése is e pompás lemezen.

Mesterházi Máté

Erato/Warner –
Magneoton

0190295633622
(2 CD)

Händel: Olasz kantáták

Sabine Devieilhe, Lea Desandre, Le Concert d'Astrée,
Emmanuelle Haïm

Bár életében nem kerültek nyomtatásra, Händel egész oeuvre-jére kihatottak e Rómában született, korai kantáták. Fél évszázada ásta ki őket az archívumok mélyéről Ursula Kirkendale, a „caro sassone” (kedves szász) itáliai korszakának legalaposabb ismerője. A húszas évei elején járó csodaifjút az örök város arisztokráciája a tenyerén hordozta: a Pamphilik, Colonnák, Ottobinik és legfőként Ruspoli herceg vendégeként Händel többek között kantáták írásával viszonzott kosztot és kvártélyt – azaz főúri ellátást. (Jellemző módon első londoni éveiben is olasz kantátákkal „fizetett lakbért” angol mecénásainak.) A római palotákban, illetve Róma környéki kastélykertekben előadott kantáták nagy előnye volt, hogy énekszólamaikat nők adhatták elő, akiknek nyilvános föllépését a pápai udvar máskülönben tiltotta. Margherita Durastanti ekkor az egyik legnagyobb sztár, aki később Händel nem egy londoni operájában is szerepelt. E világi kantáták (voltaképpen operajelenetek) főszereplője is „a” nő – úgy, ahogyan azt a római Accademia degli Arcadi (árkádiakademia) nemesi tagjai látni s hallani szerették: meghódított nőként (mint amilyen Filide – az Aminta e Filide pásztorfiu ostromolta nimfája); megbecsületeltett nőként (mint amilyen a Tarquinius által meggyalázott Lucrezia); és végül elhagyott nőként (mint amilyen a Rinaldo által faképnél hagyott Armida abandonata – a Tasso Megszabadított Jeruzsáleméből származó témát Händel utóbb első londoni operájában, a Rinaldóban dolgozta ki). Az ugyancsak a római évekből származó triószonáta (op. 2/1) sem csupán lemezkitöltő közjáték: rámutat a barokk bel canto lényegére; arra tudnivalik, hogy míg az énekesnek hangszeres virtuózként kell uralnia a hangját, addig a szélső hangszeres figurációk akár egy jó énekes ajkáról is felröppenhetnének. Händel eminensen sajátította el római kollégájától, Corellitól a zenei versengés (concertare) szellemét. Sabine Devieilhe (szoprán) és Lea Desandre (mezzo) éterikus éneke izgalmasan ütközik az Emmanuelle Haïm vezette Le Concert d'Astrée motorikus-ritmikus, „al secco” játékaival. Kár, hogy a lemezcégnek nem volt „szíve” grafikailag is igényesen tálni e zeneileg eszményi eledelt...

Mesterházi Máté

Erato/Warner –
Magneoton

0190295525507

Adès: The Exterminating Angel

The Metropolitan Opera
Thomas Adès

Már 24 évesen komponált első operája, a Powder Her Face (1995) is szenzációt keltett. Második operájával, a Shakespeare Viharjából írt – a Magyar Állami Operaházban (2016) is játszott – The Tempest-tel (2004) pedig egy csapásra felröpítette magát Thomas Adès a brit zeneszerzők legfőbb ligájába. De kamarapartnerként (2014-ben a Zeneakadémián Ian Bostridge zongorakísérőjeként) is különlegesen érzékeny muzikusnak bizonyult. Legutóbbi (harmadik) operája, a Luis Buñuel filmje (Az öldöklő angyal; 1962) nyomán komponált The Exterminating Angel a Salzburgi Ünnepi Játékokon történt bemutatása (2016) után Londonban, majd New York-ban (2017) folytatta diadalmenetét. „Első pillantásra alig tűnik lehetségesnek Buñuel szürrealista filmjéből nagyszabású ensemble-operát írni. Buñuelnek e Mexico Cityben fogatott filmklasszikusában (amelyben egy előkelő vacsoravendégség eszelős káoszba torkollik, amint a társaság rájön, hogy a helyiséget megmagyarázhatatlan módon nem tudja elhagyni) a politikai szatíra – abszurd humorral s a rémálmok logikájával vegyülve – ad föl a nézőnek műfaji határokat szétfeszítő rejtélyt. Ám e szokatlan témából Adès és – a librettót vele együtt kidolgozó, egyben a produkciót rendező – Tom Cairns a legnagyobb természetességgel alkotta meg az utóbbi évek egyik legizgalmasabb operáját”, olvassuk a kísérőfüzetben Thomas May esszéjét. Amely magát a komponistát is idézi, mondván, hogy érdeklődése mindenekelőtt a film sokértelműségének szolt. És ha evművel Adèsnek talán nem sikerült is a The Tempest bravúros zenei gazdagságát megismételnie, azért zenekarával – amelyben az elektromos Martenot-hullámok (Messiaen kedvenc hangszere!) vagy az 1/32-es miniatűr hegedűk bőven gondoskodnak a kísértetieségről – mégis megteremt a történet sodró erejű, szorongató hangulatát. Hogy az énekszólamok némelyike inkább csak a maga szélsőségességében, a női hang asztrális magasságai által érdekes? Az Exterminating Angel nem az első opera, amelynek legértékesebb partitúraoldalai a zenekari átvezetések... Adès mindamelltt így is elhatol az operajátszás lényegéig: abszurd művel igazolja egy egész műfaj abszurditását. Amiben támogatja őt a Metropolitan Operaház frenetikusán jó előadógárdája.

Mesterházi Máté

Musica Rara

ORC58

Donizetti: Nisida angyala – világpremier

Orchestra of the Royal Opera House, Covent Garden,
Sir Mark Elder

1838 őszén Donizettinek három műre volt szerződése a Párizsi Operával, de tervei között szerepelt a *Roberto Devereux*, valamint a *Szerelmi bájjal* átdolgozása is – a Théâtre Italien számára. Az 1838 októberében megnyílt Théâtre de la Renaissance igazgatója, Anténor Joly a *Lammermoori Lucia* 1839 nyarán aratott sikerén felbuzdulva új operát is rendelt az előző évben a francia fővárosba áttelepült komponistától. A zeneszerző, a direktor, valamint a két librettista, Gustave Vaëz és Alphonse Royer által aláírt szerződés az új opera, vagyis a *Nisida angyala* próbáit 1840 februárjára tűzte ki. A partitúra már 1839 végén készen állt és tartalmazott néhány részletet Donizetti 1834 körül keletkezett, befejezetlen semiseria operájából, az *Adelaide*-ből is. Bár a szerződésben foglalt határidőket mindenki betartotta, a bemutatót egyre késett. Végül 1840 májusában a Théâtre de la Renaissance csődött jelentett, így Donizetti első párizsi operájának előadása is végleg megghiúsult. Ezt követően a *L'ange de Nisida* közel 800 oldalas autográf partitúrája elkallódott, zenei anyagának csaknem felét pedig más operákban használta fel a zeneszerző. Az egyes párizsi könyvtárakban kusa összevisszaságban heverő kottalapokat csaknem egy évtizeden át tartó, aprólékos munkával rekonstruálta egy olasz zenetörténész, Candida Billie Mantia. A négyfelvonásos opera világpremierje 2018 nyarán, koncertszerű formában került sor a londoni Covent Garden Operában, Sir Mark Elder vezényletével. Az opera szereplőit Joyce El-Khoury (Sylvia), David Junghoon Kim (Leone), Vito Priante (Ferdinánd nápolyi király) és Laurent Naouri (Don Gaspar) kelti életre. A Musica Rara sorozatban 2019 tavaszán tartalmaz kísérőfüzettel 2 CD-n megjelent teljes operafelvétel a két koncertszerű előadás (2018. július 18., 21.) alapján készült. A bő két és fél óras zenei anyag utólagos retusálására így nem sok lehetőség adódott. A kiváló nemzetközi szólisták fölényesen uralják a technikailag rendkívül igényes bel canto szólamokat, miközben a szereplők árnyalt zenei jellemrajzával is megajándékoznak. A felvétel kifogástalan technikai színvonala a koncertelőadás élményét nyújtja.

Kaizinger Rita

Existencia – Karosi Bálint zenekari művei

Hungaroton
HCD 32805

Karosi Bálint munkássága sok tekintetben hasonlít Johann Sebastian Bach lipcsei működéséhez – mutat rá a magyar muzsikusz szerzői lemezének kísérőfüzete. Ő is mindennapi kapcsolatban áll a templomi zenével – jelenleg a manhattani Saint Peter's Church kántora –, gyakorló orgonaművész és elhivatott zeneszerző. 2003-tól él az USA-ban, néhány éve már amerikai állampolgár. A CD-n három műve hangzik fel. A nyitódarab egy orgonára, ütőhangszerre és vonósokra komponált *Kettősverseny* (2016), ezt egy *Hármasverseny* követi cimbalomra, hárfára és gitárra (2015), a korong záródarabja pedig a Weöres Sándor emlékére írt *Existencia* (2014) címet viselő háromtételes szimfonikus költemény. A Hármasverseny magyar szólistákkal és a Horváth Balázs vezényelte Anima Musicæ Kamarazenekarral szerez élményteli percek a hallgatónak, míg a két szélső kompozíció felvételei amerikai zenészek közreműködésével készült. A magyar gyökerek sok helyen tetten érhetők Karosi kompozícióiban. Az egyik legmeghatóbb, mikor az *Existencia* zárótételében a zeneszerző édesanyja, Pászthy Júlia énekel egy magyar népi dallamot.

KI

Past Visions – Schubert és Schumann művei Marczi Mariann – zongora

Odradek Records
ODRCD 371

Marczi Mariann immár második lemezét adta ki az amerikai Odradek Records. A *Past Visions* (Múltbeli látomások) címet viselő korongon többségében néhány perces karakterdarabokból épül fel a program: Schubert és Schumann viszonylag kevésbé ismert és játszott művei hallhatók. A lemezt nyitó Schubert-darabok, a *Six moments musicaux* (op. 94, D. 780) közül például csak a harmadikat (az f-mollt) szokták játszani. Szinte teljesen ismeretlen az Anselm Hüttenbrenner témájára komponált *Tizenhárom variáció* (D. 576) és szintén nem gyakori a koncerttermekben a *Grätzer Walzer* op. 91, D. 924. Schumann *Waldszenen* (op. 82) című alkotásának talán még az előbbieknél is sanyarúbb sors jutott: ezt a sorozatot manapság is ignorálják az előadók, zenei értékeit is kétségbe vonják, és az alkotói fantázia hanyatlásának nehezen védhető címkéjét ragasztották rá. Marczi Mariann műsorválasztásának és interpretálásának egyik nagy értéke, hogy „rehabilitálja” a kompozíciókat, és játékaival meggyőzően mutat rá arra, hogy ezek a darabok értékes, figyelmet érdemlő gyöngyszemei a zeneszerzői életműnek.

KI

Szokolay Sándor rézfúvós kamaraművei In Medias Brass

magánkiadás

A Szokolay Sándor rézfúvós kamaraműveit (szám szerint 11-et) szerepeltető korongon az In Medias Brass rézfúvós kvintetthez alkalmi muzsikuspárnerek csatlakoznak, amikor az apparátus ezt szükségessé teszi. Ifj. Bazsinka József informatív kísérőszövege áttekinti a rézfúvós kamarazene helyét a szerző életművében. A 45 percnyi hallgatnivaló szinte füzérszerűen sorjázik, rövid tételekről lévén szó, célszerű a műsort a kísérőfüzetből folyamatosan követni. Ily módon elsősorban globális képet kapunk Szokolay rézfúvós művei – de érdemes külön-külön is odafigyelni egy-egy műre. Érződik az előadók vállalkozókedve, helyenként a tempó túlhajszolásával is bizonyítani kívánják virtuóz felkészültségüket. Néhol érdemes lett volna komolyabban venni a tételcímeiket, s ily módon némiképp differenciálni a miniatűrök karakterét-hangulatát. A műorszámok sorrendje sajátos dramaturgiát követ, a pontosan feltüntetett adatok (keletkezési idő, opus-számok) lehetővé teszik, hogy időrendben hallgassuk végig a műfaji összkiadás-igényű programot.

FK

Joyce DiDonato: Songplay

Erato/Warner – Magneoton
0190295512194

Kirándulás egy másik világba – ezt a címet adhatnánk a *Songplay* helyett a DiDonato-lemezt hallgatva. A 14 felvétel között nem csak áriákat, de például Rodgers és Ellington szerzeményeit is megtaláljuk. DiDonato lemeze tehát nyit a musicalek, jazz-standardok felé, ami érdekes ugyan, de egyfajta kihívás is. DiDonato nem tud teljesen elszakadni az operaénekesi hangképzéstől, ehhez társul ellentétként a zongorából, trombitából, harmonikából nagybőgőből és dobokból álló kíséret. Zavarba ejtő lehet sokak számára a hangzásvilág például egy 16. századi (vagy Torelli, Vivaldi, Conti, Giordano, Paisiello) dal, vagy ária kíséretének áthangszerelése miatt. Az így kapott zenei anyag a crossover műfaji keretén belül lehetne különleges, de az említett okok miatt a felvételek megmaradnak a kísérletezés szintjén. A két világ nem tud közösen működni DiDonato lemezének esetében. A kísérőfüzetben viszont remek fényképeket látunk a gyönyörű énekesnőről. Minden esetre a hallgató szabadsága azt eldönteni, hogy veretes komolyzenét hall-e, vagy a gondokat feledtető, kisebb fajsúlyú darabokat.

LI

O Crux Benedicta
Sistine Chapel Choir,
Massimo Palombella

Deutsche Grammophon – Universal
483 5673

Nehéz feladat látással vagy hallással érzékelt tér visszaadása. A dimenziócsökkenést jótékonyan pótolja a korábbi térérzékelő fantázia – ám a hangfelvételek esetében inkább csak megmagyarázhatók azok a sajátosságok, amelyek nehezítik a teljes értékű esztétikai élvezetet. Templomi környezetben még az élőzenében való gyönyörködést is korlátozza a visszhang, az előadóknak célszerű figyelembe venni a lecsengési időt a tempóválasztásnál, máskülönben körvonalazhatatlan gomolygássá alakulhat a kidolgozott produkció is. Előre kell bocsátani ezt a Sixtus-kápolna Kórusának felvételéhez, amely kétségkívül nagyobb hatású lenne az eredeti hangzástérben hallgatva. A hallgató ott közösség tagja, nem pedig közönségé. A hamvazószerdától húsvétvasárnapig terjedő időszak pápai miséin napjainkban is élő repertoárként megszólaltatott zenei anyagából kapunk összeállítást. A kórus vezető karnagya tanulmány-értékű kísérőszövegben ismerteti forrásanyagot. A világ legrégebbi énekkara töretlenül örökíti át a hagyományokat, ám nem hagyja figyelmen a régizenei kutatások eredményeit sem.

FK

In a Strange Land
Philips, Dering, Dowland, White
és Byrd művei
Stile Antico

Harmonia Mundi – Karsay és Társa
HMM 902266

I. Erzsébet angol királynő trónra kerülése és uralkodása Anglia történelmének egyik legizgalmasabb időszak, mely alatt Anglia nagyhatalommá és egyúttal protestáns orszaggá vált. A vallási feszültség azonban nem múlt el nyomtalanul, s ez a művészetekben is kifejtette hatását: egyes zeneszerzők (Peter Philips, Richard Dering és John Dowland) katolikus vallásuk mellett kitarva önkéntes száműzetésbe vonultak, míg Robert White és William Byrd hazájukban maradván, de szellemi elszigetelődésben éltek és alkottak. Hogy a hazától való távollét és a szellemi remeteség fájdalma az oka a korszak zenei termékenységének, nem tudhatjuk, mindenesetre a Stile Antico énekegyüttes jó érzékkel összeválogatott műsora kiválóan reprezentálja a 16. századi Anglia vokális zenei világát. A lemezen olyan slágerek, mint Dowland *Flow, my tears* című madrigálja mellett, Huw Watkins kórusműve, a Shakespeare-szövegére íródott *The Phoenix and the Turtle* is elhangzik. Az együttes kiművelt és egységes hangképzése az angol kóruskultúra több évszázados hagyományának ékköve.

JB

Rebel – Telemann: Terpsichore
Les Concerts des Nations, Jordi Savall

Alia Vox – Karsay és Társa
AVSA 9929

Zeusz karcsú leánya, szirének büszke anyja, Terpszikhoré, a tánc örök műzsája – a barokk kor különösen szívesen idézi meg a drámai kardalok megszemélyesítőjét. Jordi Savall és együttese, a Les Concert des Nations új kiadványán a francia táncos ritmusok kapnak főszerepet a Rameau-kortárs, de ifjabb honfitársánál kevésbé közismert Jean-Féry Rebel, és a német földnek a francia stílust talán leginkább ismerő és kedvelő fia, Georg Philipp Telemann munkáin keresztül. A lemezen elhangzó szvitiek a XVIII. század első harmadának érett gyümölcszei, szinte katalógusszerűen vonultatják fel a francia iskola akkoriban kedvelt táncait szolidan ki-kitekintve az angol, spanyol vagy az itáliai izlések felé. Savall és zenekara egészen perfekt előadásában a táncos karakterek hol óvatosabban, hol merészebben rajzolódnak ki, de mindig precizitással, arányérzékkel és artikulációval. A leginkább *Az elemek* című szvitjéről ismert Rebel zenéje, ha nem is hat okvetlenül a felfedezés izgalmával, de legalább annyira reprezentálja a francia barokkot, mint Telemann a németet.

BM

Leopold Mozart: Missa Solemnis
Bajor Kamarafilharmonikusok,
Alessandro de Marchi.

Aparté – BR Klassik
AP 205

Alighanem regényes túlzás volna a Mozartok esetében zeneszerző-dinasztiáról beszélni, ám napjainkban mind Leopold Mozart, mind Franz Xaver Mozart több figyelmet kapnak, mint valaha. Előbbi már csak azért is formálhat igényt nagyobb érdeklődésre, mert idén lenne éppen háromszáz esztendő. S bár tudjuk, a romantikus zenetörténetek félrevezető Leopold-képe, mely egy, a gyerekzseni fölé tornyosuló, kérlelhetetlenül maximalista apafigurát fest le, már a múlté, s azt is, hogy van élet a *Játék-szimfónián* túl, mégis üde meglepetés egy ilyen magas minőségű, szinte felfedezetlen zeneművel találkozni, mint ez a *Missa Solemnis*. Leopold Mozart C-dúrban zengő miséje nagyjából Michael Haydn hasonló műfajú darabjainak színvonalán mozog, tele jól megkomponált részekkel, mind zenekar-, mind kóruskezelésében egy kiválóan képzett muzsikus portréját állítva elénk. Kár, hogy a lemezen az egyébként rangos énekes szólisták mellett egy korlátozott képességű zenekar és egy lelkes, de a turbulens részeknél halványra, erőtlenné fakuló énekkar a közreműködők.

BM

Blue Hour

Andreas Ottensamer – klarinét,
Yuja Wang – zongora, Berlini
Filharmonikusok, Mariss Jansons

Deutsche Grammophon – Universal
483 6069

Andreas Ottensamer a legkiválóbb klarinétosok egyike. Sehol nem ütközik technikai akadályba, játéka könnyed, s akkor is meggyőző, ha egy-egy frázis vagy dinamika más is lehetne. Partnerei hasonlóképp a legkiválóbbak. Jansons világos, tempós kíséretet ad a kiváló zenekarral, melynek szólistája, Wang lazán virtuóz. Ami a hangmérnöki munkát illeti, a klarinét lágy hangjának megragadását és az elkerülhetetlen zörejek kiszűrését illetően nem tökéletes, ugyanígy a zongorához párosítás terén sem. A legfurcsább az összeállítás. Miért nem Weber mindkét klarinétversenye és a *Concertino*, s egy másik albumon a *Grand duo concertant*? Kétségkívül élvezetesebbek a Brahms-és Mendelssohn-átiratok is. Andreas Ottensamer apja, Ernst Ottensamer – egy derék, de kevésbé jó együttessel – felvette mindhárom említett versenyművet. Örömmel hallgatnánk most fiával is a teljes anyagot, s mellé egy másik zongorakíséretes lemezt Wanggal.

ZB

Stravinsky: Tavasz áldozat, Debussy: A tenger

New York-i Filharmonikusok,
Jaap van Zweden

Decca Gold – Universal
4817981

Nem kérdés, a New York-i Filharmonikusok kivételes képességű muzsikusból áll, de szilárd dirigens-egyéniség kell ahhoz, hogy megzabolázza a több tucat önfejű szólistát. Zeneigazgatójuk, Jaap van Zweden, hol több, hol kevesebb sikerrel szelídíti a vadakat – nála nagyobb neveknek is beletörött már a bicskája a New York-iak nyakasságába. A *Tavaszi áldozat* előadása közepszerű. Biztatóan indul, de pár ütem után unalomba fullad, vontatottá, arctalanává válik. Zweden mintha kamarazeneként tekintene a műre, s inkább a zenészek egyéni képességeit engedi érvényesülni; koncepció nélkül a darabból áradó ösztönös, szilaj vadságot alig hallani. Ha egy zenekar nyilvánvalóan képes rá, hogy játékaival a vakolatot is leverje a David Geffen Hall homlokzatáról, vajon miért nem teszi? *A tenger* sokkal jobb benyomást hagy maga után: bátor, vaskos, sőt kissé nyers előadás, de éppen ez teszi izgalmassá. Nincs maszatolás, Zweden ezúttal nem hagyja csak úgy történni a dolgokat, alibi finomkodás helyett tudatosan építi fel ilyen „paprikásra” a művet.

BM

Gustav Mahler: A fiú csodakürtje

Batline, Chen, Frischknecht,
Langenegger, Rudari, HKB Kamara-
zenekar, Graziella Contratto

Claves Records
50-1921

Gustav Mahler *A fiú csodakürtje* című dalsorozatának közismertségéhez és népszerűségéhez maga a zeneszerző is jótékonyan hozzájárult azzal, hogy első négy szimfóniájában többször idéz ezekből a dalokból. A legfrissebb felvétele sok tekintetben unikum. Több ötletét is megvalósítja a felvétellel a hölgy-karmester, Graziella Contratto svájci dirigens. Újdonság, hogy a zenekari anyag ezúttal kamarazenei átdolgozásban szólal meg. A szólamok sokkal transzparensbé váltak, a zenekari hangzás karcsúbbnak és világosabbnak tűnik. Kissé azzal is változott a hangzás, hogy itt tenorkürtök játsszák a kürtszólamot. A szólistikussá lett zenekari stímmek jótékonyan hatottak az énekesekre: hangjukkal most nem egy nagyméretű szimfonikus zenekarhoz kell alkalmazkodniuk, így sokkal bensőségebb hatást érnek el. A felvétel további érdekessége, hogy a többszereplős dalokat is egyetlen előadó szólaltatja meg. Az ifjú muzikusok mindegyike a Hochschule der Künste Bern hallgatója.

KI

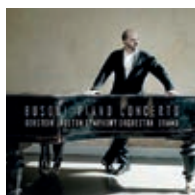
Poulenc: Kamarazene

Ensemble Arabesques,
Paul Rivinius – zongora

Faroo Classics – Mevex
B 108103

Izgalmas darabokat hallunk Poulenc fúvós zenéjét bemutató lemezen. A zeneszerző mindössze két szonátát írt hegedűre, illetve csellóra, kamarazenei természetben így központi szerepet tölt be a fúvósokra írt muzsika. A lemezen megszólaló öt darabon keresztül megismerhetjük Poulenc zenei világát, amelybe a finom humor, a különféle zenei korszakokra történő utalás, a gyengédség, helyenként a csipetnyi érzélgősség is beletartozik. Bár a lemezt az öttagú Ensemble Arabesques – amelyhez Paul Rivinius társult zongoristaként – játékaival hirdetik, mindössze egyetlen darabban halljuk az összes zenészt. Előadásuk kellemes a *Szextett*ben, megragadják a mű lényegét, de a hajszálnyi pontatlanságok, a zenei anyag nem teljes kiaknázása (a szólamok kiemelése, sziporkázó zenei anyag egyenruhába öltöztetése) miatt nem hallgatjuk lélegzetviasszafojtva a darabot. A *Trió* esetében is ezt érzem. A három szonáta tolmácsolása közül a klarinétra és zongorára írt jól megfogott, csodálatos hangszíneket hallunk. A *Fuvólszonáta* átlagos előadásban szólal meg, ahogy az *Oboaszonáta* is.

LI

Busoni: Zongoraverseny

Kirill Gerstein, Sakari Oramo, Bostoni Szimfonikus Zenekar

Myrios Classics
MYR 024

Zenetörténeti érdekesség, valódi ingyencség hallható a lemezen. A Liszt-tanítvány Busoni kora egyik legnagyobb zongoraművésze volt, de zeneszerzőként és tanárként is működött. Legtöbbször talán Bach *d-moll partitájának* Chaconne-ja szólal meg Busoni átíratai közül, de 2015-ben az Operaházban a *Doktor Faustus* című operája is műsorra került, igaz, egyetlen alkalommal. A mahleri terjedelmű, öttételes zongoraverseny zenei anyagában érződik Liszt hatása, de a wagneri jellegzetességek is felfedezhetők. A monumentális versenymű záró tételében Busoni férfikart is előírt. Rendkívül jól megfogott az előadás, nem érezzük töredezettnek a szimfóniába oltott zongoraversenyt. Jók a karakterek, izgalmas például a negyedik tétel fékeveszett, kissé diabolikus atmoszférájának megjelentetése. A Bostoni Szimfonikus Zenekar Sakari Oramo vezényletével csodálatos hangszíneket játszik, a férfikar meggyőző, Kirill Gerstein játékából erő és dinamizmus sugárzik. A kísérőfüzet imponáló tanulmányt közöl Busoni életéről, munkásságáról, a zongoraversenyről.

LI

Sztálin árnyékában – Sosztakovics művei

Bostoni Szimfonikus Zenekar,
Andris Nelsons

Deutsche Grammophon – Universal
4836728

A Bostoni Szimfonikusokat egykor „a zenekarok arisztokratája” eposzi jelzővel díszítette fel az amerikai sajtó, s ez a címke még a hazai préselésű hanglemezek borítóján is olvasható volt. Az együttes, melyet a hősi időkben Nikisch, Muck, Monteux és Koussevitzky neveltek, rászolgált a címre, s máig megvan bennük a fölényes önérzet, noha évtizedeken át alig találtak méltó zenei vezetőre. Andris Nelsons 2014-es kinevezése, és az ezzel járó szerződés a Deutsche Grammophonnal ismét reflektorfényt vetett rájuk, melyben egy készülő Sosztakovics-szimfónia ciklus kap kiemelt figyelmet. A kissé hatásvadász „Sztálin árnyékában” alcímmel most megjelent két CD-s kiadvány a *Hatodik* és a *Hetedik szimfónia* koncertfelvételét kínálja, kétségkívül színvonalas előadásban. A zenekar csakugyan pompásan szól, masszív és erős a vonóshangzás, kimondottan műves fafúvósállásokkal találkozni, kifogástalan a rézkar. Nelsons Sosztakovics-olvasatai kellően sokrétűek, egyaránt megvan bennük a sodró lendület, a drámai erő és az ironikus-játékos hangvétel.

BM

Orff: Carmina Burana

Wiener Singakademie,
Sanghaji Szimfonikus Zenekar,
Long Yu

Deutsche Grammophon – Universal
4836594

A Deutsche Grammophon 120 éves jubileumára megjelent élő előadás attrakciója a helyszín: amit nem hallunk. Amit hallunk: egy egészében jó, néhány ponton kivételes előadás. A zenekar és a karmester kínai zenében otthonos elsősorban, de kétségkívül felkészült Orff darabjában is. Egy-egy kissé szokatlan megoldást érdekesnek is tarthatunk. Gyakran érezhetni vonzerőt a szokottól elérő olvasatok kapcsán. A szólisták közül csodálatos lágy hangjával kiemelkedik Aida Garifullina. Ludovic Tézier bariton itt is remek, előadása elsősorban erős hangjának és lelkes éneklésének köszönhetően emelkedik ki. Toby Spence tenoristának nincs könnyű dolga. Érzékelhető regiszter-töréssel ugyan, de szépen helytáll. Az élő előadások közül kiemelkedik Ozawa egykori berlini koncertje, a mű egyik legjobb előadása. Ez annál szimplább. S értelemszerűen nem veszi fel a versenyt több kimunkáltabb stúdiófelvétellel sem. Mindenesetre jó, hogy a Tiltott városban már nem tiltott a nyugati zene, s a helyi erők egyre otthonosabbak benne.

ZB

Astor Piazzolla: Concertók és kamaraművek

Südwestdeutsche Kammerorchester
Pforzheim, Timo Handschuh

Profil – Karsay és Társa
PH 18089

A tango nuevo, az új tangó „királya” – Astor Piazzolla argentin zeneszerző – kompozícióból hallható izgalmas válogatás a Profil kiadó lemezén. Piazzolla egy Argentínába emigrált olasz fodrász egyetlen gyermeke volt. Kiskorát New Yorkban töltötte, ahol nyolcévesen, egy apjától kapott használt bandoneonon kezdett zenélni, tizenévesen pedig – ki más, mint – egy magyar származású zene tanár, Wilder Béla oktatta klasszikus zenére. Már eddig is számos kultúra hatása érte, későbbi zenei tanulmányai során pedig behatóan megismerte Stravinsky és Bartók zenéjét, hatott rá a jazz, valamint az argentin folklór. Zenei nyelve, elsősorban az új tangó sajátos muzsikája a szabadság szimbóluma is, ahol a zeneszerző nem fél összegyúrni a klasszikus zene kifinomult nyelvezetét a jazz bonyolult ritmikájával, vagy éppen a dél-amerikai népzene melankóliájával. A komponista személyes sorsa is jelen van a lemezen: a nyitó darab – az *Adios Nonino* – az édesapja halálára írt gyászdarab.

KI